

פנינים מתורת רבינו הגאון
רבי רב הבה
קרק שליט"א
עידה"ק טבריה ה"ד

פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו

מהות התשובה-הרוצה בתשובה

ביאור עפ"י בקשת דוד המלך "תעיתי כשה אובד"

מצינו בדוד המלך ע"ה שאמר על עצמו (תהלים קי"ט קע"ו) "תעיתי כשה אובד בקש עבדך כי מצותיך לא שָׁכַחְתִּי". ולכאורה צריך להבין את השייכות בין הרישא של הפסוק לסיפא, ומה הקשר בין "שה אובד" למצוותיך לא שכחתי".

ויש לבאר ע"ד משל, לשה שתעה בדרכו ועזב את העדר, והגיע למקום סכנה "צוקים חדים, או הרים רמים" שמהם יכול ליפול בנקל לתהום עמוקה, ולשבר כל עצמותיו, וקורא אל הרועה להשיבו אל העדר, "איכה תרעה, איכה תרביץ בצהררים", (שה"ש א, ז), דהיינו החזירני למקום רעיית העדר, ושם אהיה בטוח, מן הסכנה.

וע"ז מסיים דוד המלך, "כי מצוותיך לא שכחתי",

דהיינו כמו אותו שה, כשעובר זמן רב מהיום שהלך לאיבוד, הרי שמחמת המציאות החדשה אליה נקלע, חייב הוא להתמודד מול הסכנות האורבות לפתחו, ומסגל כבר לעצמו הרגלים חדשים של חיות פרא, וכבר השיל מעליו את תמותו של אותו שה, כשהיה יחד עם כולם בעדר, ושה שכזה, אין טעם להשיבו אל העדר, מחמת דלא יקבל כבר מרותו של הרועה.

ולכן מסיים דוד המלך, גם כשאני תועה לא שכחתי שכן תרבות אנוכי, ותדע "כי מצוותיך לא שכחתי", גם כשהתרחקתי ממך, יכול אתה עדיין להשיבני אליך בבטחה, ואקבל את מרותך השלימה.

וזהו יסוד התשובה, דהיינו "שה" הוא "הרוצה בתשובה", מגודל רחמי שאל ידח ממנו נדח, וגם כשמתרחקים ומסתאבים בעבירה רח"ל, הרי שברגע שהקב"ה עוזרו להתקרב אליו בתשובה תיכף חוזר להיות אותו שה תמים כבראשונה, המקבל מרות הרועה לחלוטין וללא שום פקפוק.

ועוד יש להוסיף, באופן אחר, שדוד המלך בבקשה זו, מלמד אותנו יסוד חשוב, בגודל בקשת התשובה, ומבקש "תעיתי כשה אובד בקש עבדך", דהיינו דוד המלך מרומ מעלת קדושתו וקרבנותו להשי"ת, מבקש להיות כמו אותו שה אובד, "בקש עבדך", דהיינו רוצה להרגיש את אותה הרגשת התרחקות

של שה אובד, כדי להעמיק במחשבה, עד כמה אפי' היותר קרוב להשי"ת מחד גיסא עדיין רחוק עד אין שיעור, ומאידך גיסא עצם ההרגשה של הריחוק, היא הקרבה והתשובה היותר גדולה ששייכת.

חמישה עיניים תנאי לחרטה ועזיבת החטא

מכאן מדוע בעינינו לצער הגוף כשאכא חרטה וקבלה

מצינו בתשובה שטעונה חרטה ועזיבת החטא, והוא לעיכובא, וצריך להבין א"כ למאי בעינן אף ציעור ועינוי הגוף, ע"י חמישה עיניים, הא סגי בחרטתו ועזיבתו את החטא.

אלא הביאור הוא כך, שע"י חרטה ועזיבת החטא מתנער הוא מעצם העשייה, דהיינו מגיע למצב, שאם היה עומד עתה בפני כזה ניסיון, הרי שהיה מתגבר על יצרו ולא חוטא, וכידוע לשון הרמב"ם (הל' תשובה פ"ב ב"ג) "שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, וע"י אותה תשובה אלשעבר, עוקר את מעשה העבירה, על ידו, ונחשב כמתעסק בעלמא, דהרי הגיע כבר למצב של חרטה ועזיבת החטא אשר עוקרים את העבירה למפרע, אמנם הא קיי"ל (כריתות י"ט ע"ב ועוד) "המתעסק בחלבים

ועריות חייב שכן נהנה", דהרי סו"ס היתה כאן הנאת הגוף, ע"כ בעינינו לחמישה עיניים אלו בכדי לתקן את אותה הנאת הגוף, אפי' שמבחינת המעשה כבר תיקן ע"י החרטה ועזיבת החטא, ומיחשיב כמתעסק לאותו מעשה, [ובתוספת ביאור עפ"י דברי הר"ן פ"ג דר"ה דקס"ד דמצווה שיש בה הנאת הגוף אפשר דלא בעי כוונה, והנהגה שנהנה, גופא, מיחשיב שעושה את המעשה בדעת מה"ט]. אבל על אותה הנאת הגוף שעליה לא סגי בחרטה וקבלה לעכתידי כדאמרו דהרי סו"ס נהנה, מתקן עתה ע"י עינוי וציעור הגוף.

יסוד התשובה- ההכרה

בכליו היקרים של מלכו

של עולם שטינפנום בעפר

ביאור נפלא עפ"י דברי ירמיה

הנביא שתי רעות עשה עמי, ועפ"י

דברי ריב"ז סמוך לפטירתו

הנביא (ירמיהו ב, י"ג), אומר "כי שתי רעות עשה עמי אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות בארת נשברים אשר לא יכלו המים". ויש להבין מהם אותם שתי רעות עליהם מקונן הנביא ירמיהו.

שפה
לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו

חולה שאסר עליו הרופא מלצום ביוהכ"פ אי
עדיף לחברו לעירוי מאינפוזיה או לאו.

היה מעשה ביהודי בר אוריין ת"ח מופלג אשר ל"ע סובל על לבו תקופה ארוכה, והרופאים מצווים אותו שיאכל ביוהכ"פ, ובא קמיה רבינו ונפשו בשאלתו, אם עדיף קודם יום הקדוש, לחברו למכשיר אינפוזיה לקבל עירוי דרך הוריד, ובכך לא יאלץ לאכול כדרך אכילה.

והקדים רבינו ואמר, דוודאי בעי לשאול לרופא מומחה, דברוב הפעמים החייב לאכול משום חליו, צריך לאכול ממש כדרך אכילה, ולא מועיל כ"כ מה שמקבל ע"י אינפוזיה, וגם החיבור המיותר למכשירים, לפעמים יכול להזיק. ע"כ גם בזה צריך דרישה וחקירה שבעתים, שלא להזיק את החולה.

אמנם השאלה נוגעת לחולה שהוא כבר מחובר לאינפוזיה, ואמרו הרופאים שאפשר לנתקו מזה בעיוכ"פ, אבל יהא מוטל עליו לאכול ביוהכ"פ, האם עדיף להשאירו מחובר לאינפוזיה, ולא יצטרך לאכול, בפיו ממש כדרך אכילה, או שאפשר לנתקו ויאכל כהרגלו.

המשך בעמוד הבא

מיני מושגים מופשטים ששמע מאחרים ולא הבין מעולם את תוכנם האמיתי.

על זה בא ריב"ז ואומר, מדוע כשחוטאים אנו כלפי מלך בשר ודם, יודעים אנו במדויק מה חטאנו מה קלקלנו, ומה עיוותנו, באותה מידה צריכה להיות התשובה כלפי שמיא, ויצייר לעצמו שנכנס לטרקלינו של המלך, ושבר והרס כלים יקרים, וזו יסודה של תשובה להבין בשיכלנו שקיבלנו כלים יקרים מאת המלך לשימושים דקים ועדינים, ללימוד תורה ולקיום המצוות, ואנו השתמשנו בהם לשימושים גסים ומטונפים.

הורני ה' דרך ונחני באורח מישור

ביאור יסודה של בקשה זו הקירבה להשי"ת

מצינו ששלמה המלך אומר (שה"ש א, ז), "הגידה לי שְׁאֵהְבָה נִפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעָה אֵיכָה תִּרְבִּץ בְּצִהְרֵי שְׁלֵמָה אֵהְיָה עַל עֲדָרֵי הַבָּרִיָּה", ויש לבאר זה על דרך משל לאדם אחד, שנפשו איוותה ביותר להכנס למלך, ואחר תחבולות רבות והמתנה ממושכת זוכה להכנס להיכל המלך, אמנם הוא ברוב סכלותו, תחת לגשת ישירות למלך, פונה ומתחיל לשוחח עם העבדים הזוטרים, הניצבים בטרקלין המלך, והופך עצמו לאלתר לשוטה מופלג בעיני כל רואהו, ובוודאי בעיני המלך. וזה מה שאנו מבקשים מהקב"ה, "הורני ה' דרכך", דהיינו קוב"ה תורה לי את הדרך והגישה ישירות אליך, שלא אצטרך לעצור בדרך בכל מיני תחנות אצל פקידים זוטרים, שהם בבחינת "על עדרי חרין", אלא רצוני הוא לדעת "איכה תרעה", אני רוצה להגיע ישירות אליך.

מידות לפני הכל

כבר כתבנו ושנינו ושילשנו אודות הנהגתו המופלאה של רבינו בעניינים של בין אדם לחבירו, גם בדברים שלכאורה דקים ביותר, וקיבלנו השבוע מעשה נפלא מיהודי יקר מפעיה"ק טבריה, המקורב לרבינו, ואינו זז מבלי עצת רבינו, וכשנולד בנו בכורו בשעט"מ, היה עז חפצו שרבינו ישמש כמוהל, ועל כן תיכף כששמע את הבשורה על לידת בנו, אץ רץ לרבינו ובקשו למול את הבן, רבינו נתן את הסכמתו, ואז פנה לרעייתו היולדת, לספר לה שכבר הספיק לתפוס את רבינו, ולכבדו במילת הרך הנולד, להפתעתו היולדת הטרייה, לא ששה כל כך על הרעיון ואמרה לו, מאחר וזה בני הראשון צריכה אני למוהל שיבוא יום קודם הברית יראה את התינוק, ויסביר לי כל דבר מה צריך לעשות, וכיצד להתנהג עם הרך הנימול, וגם אחרי הברית יבוא לבדוק את התינוק כמה פעמים, לוודא שהכל עבר כשורה, דבר שאצל רבינו כמובן מבחינת יוקר זמנו לא שייך בכגון דא.

אמנם הבעל כמובן הרגיש שלא בנוח מאחר וכבר כיבד את רבינו, וכיצד יודיע לו שלא שייך מאחר ורעייתו לא יכולה, על כן נמנו וגמרו לשאול רב אחר, שיורה להם כדת מה לעשות, ואכן פנו לרב אחר והציעו בפניו את השאלה, אמנם גם אותו רב ענה, מאחר וכבר כבדו את רבינו, הרי שזו בעיה לשנות את הכיבוד, והנה למרבה הפלא למחרת אותו יהודי פגש את רבינו, ורבינו בלי לדעת מאום, פנה אליו ואמר בזה"ל "שלום בית עדיף", ואני מוותר על זכות המילה.

ואדחיק נזכרנו במעשה מופלא כשלעצמו, היה זה בתקופה בה כיהן "זנב העיר" ר.ק. וכידוע גרם צער רב לרבינו בכל יום מחדש, ויום אחד שב רבינו מהמושבה יבנאל ברכבו של איש החסד יקירנו הר"ר אברהם כהן שיחי', ובקשנו ר' אברהם להצטרף אל רבינו בנסיעתו משיכון ג' לכיוון הישיבה, בכדי שנוכל להחזיר את הרכב אליו, אחרי שרבינו ישוב למעונו, ואכן נתנו את הסכמתנו, ורכבו של רבינו עבר בשיכון ג', והצטרפנו אליו בנסיעה, ועוד קודם עלותנו לרכב הזהיר אותנו אחד מהמקורבים, לא לפצות פה כל הנסיעה, מחמת שרבינו בצער גדול מאותו "זנב העיר" שהגדש את הסאה, עד כדי שמוזיל דמעות כמים, ואכן כרגיל בנסיעותיו רבינו ישב עם גמ' נדרים קטנה והיה שקוע בלימודו, וכשירד מהרכב לפתע ראה שאנו גם בין נוסעי הרכב, ולאחר שאל מדוע לא שאלתם איזו קושיא ויכולנו לשוחח בלימוד, וענינו לרבינו שבקשו מאתנו קודם הנסיעה שלא לדבר אתו מאומה, והיה נראה שהיה לרבינו ממש צער מזה, לאחר כמה ימים פגשנו את הנעלה כמר שלמה ממקורבי רבינו, ואמר לנו דעו שבאותו לילה, רבינו אמר לי כמה פעמים, שנגרם לו צער גדול ממה שאמרו לכם לא לדבר עמו מאומה.

לע"נ היקר באדם אשר מסר נפשו להצלחת עם ישראל הר"ר יהודה בן כמונה אליה זצ"ל גלב"ע כ"ח שבט התש"פ

נרבת כתו החשובה גב' פישר שתחי'

נרבת ידידנו הנעלה מקורבו של רבינו, ואשר עומד לימינו בכל עת, עו"ד הר"ר גלעד משאט שיחי' לע"נ אביו היקר והנעלה כמו"ד יעקב

ב"ר יהודה משאט זצ"ל גלב"ע במוצש"ק אור לכ"ג תשרי תשפ"א

שפה לנאמנים - המשך

ואמר רבינו שלפי קושיית הרע"א (יבואר לקמן) נראה לו דזה תליא במחלקת הראשונים (עיין תוס' יומא ע"ז ע"א, ובאריכות בדברי הבי"ב בסי' תרי"א) בדין סיכה ביוהכ"פ, האם היא איסור מדאורייתא, או דזהו רק איסור דרבנן.

דהנה הע"א במעשר שני (פ"ב מ"א) הקשה, דלשיטת הנהו ראשונים דסיכה היא כשתיה רק מדרבנן, א"כ איך הותר סיכה בשמן מעשר שני, הרי מדאורייתא אין הנאה בשתיה, ומאבד מע"ש שלא כדרך הנאתו, ולא דמי ליוהכ"פ, שמחמירים אנו לומר דסיכה כשתיה, אבל לא להקל, יעויי"ש ברעק"א.

אלא מכח קושיא זו אמר רבינו דנראה לחלק, דבמעשרות ותרומה שהקפידה התורה על הנאתם, שיהנה כדרכו, א"כ סיכה הוי כשתיה לכו"ע,

דהרי הוא נהנה כדרכו, משא"כ ביוהכ"פ ס"ל הנהו ראשונים שאיסורו רק מדרבנן, כיוון דהתורה הקפידה על אכילה ושתיה, ולא על הנאת גופו, א"כ סיכה אינה כשתיה, ובאו רבנן וחידשו לאוסרו גם ביוהכ"פ. ואמר רבינו דלפי"ז נרא, דה"ה אכילה בעירוי מהווריד, (אינפוזיה), דגופו נהנה בדיוק כבאכילה, אמנם הנאה זו אינה כדרך אכילה, וא"כ כשתיה מדאורייתא, גם עירוי זה יהיה אסור מדאורייתא, וא"כ אין לו נפק"מ כלל באכילתו או אוכל כדרך אכילה או ע"י אינפוזיה, (ואפי' שליכא כרת לכו"ע אין נפק"מ לגבי התיר חולה ודו"ק), משא"כ לשיטת הראשונים דס"ל דסיכה אסורה רק מדרבנן, עדיף טפי לקבל העירוי מהאינפוזיה, ולא לאכול כדרך אכילה ממש כיון דבאופן זה הוי רק איסור דרבנן, ולא דאורייתא.

המערכת שולחת ברכת גמח"ט לרבנן ותלמידיהון ולכל מאן דעסקי באורייתא

